

Endringer i privatskoleloven (ny friskolelov)

Elevorganisasjonen avgir med dette vår høringsuttalelse på Kunnskapsdepartementet *Høring om endringer i privatskoleloven (ny friskolelov)*. I vårt arbeid har vi fått innspill fra flere av våre organisasjonsledd. Høringen ble tatt opp i Elevorganisasjonens landsstyre 9.10.15. Landsstyret vedtok ny politikk på feltet, videreformidlet i denne teksten.

I vårt høringssvar vil vi først redegjøre for vårt syn på friskoler, og deretter ta for oss de forskjellige kapitlene i høringsbrevet.

Generelt om privatskoler

Skolen er en offentlig oppgave. Det er det offentlige som best kan ivareta lik rett til utdanning og muligheten for at alle elever får den utdanningen de ønsker. Private skoler med et pedagogisk alternativ, er et godt supplement til den offentlige skolen inntil den offentlige skolen kan tilby et tilfredsstillende tilbud til alle elever. Som følge av fylkeskommunens kjennskap til egen utdanningssituasjon, må de ha vetorett når søknader om opprettelse av privatskoler behandles av direktoratet.

Elevenes rettigheter må sikres gjennom opplæringen. Det må være en tilsynsordning som kontrollerer at private og offentlige skoler drives i tråd med lovverket, og til elevenes beste.

Politisk måldokument 2014/2015

Elevorganisasjonen har lenge ment at skolen er en offentlig oppgave. Det offentlige har et overordnet ansvar for å sikre utdanning for sine borgere, og for å sikre at ungdommen fungerer i vårt samfunn. Det betyr ikke at det ikke er mulig med private initiativ innenfor skolesektoren, men stiller krav til at disse har et tilbud som ikke er tilbudt av det offentlige.

Elevorganisasjonen understreker ovenfor departementet at man ikke må nedprioritere utviklingen av nye linjer og tilbud i det offentlige med bakgrunn i at friskoler dekker det, men at man heller skal bruke friskolene som inspirasjon for utvikling av det offentlige tilbudet. Målet må alltid være at det offentlige skal kunne tilby en utdanning som ivaretar alles interesser og behov.

Kapittel 2

Elevorganisasjonen støtter navneendringen, og gjeninnføringen av begrepet *friskoler*. En ryddigere begrepsbruk vil gjøre det enklere for elever å forstå forskjellen på skoler som mottar statsstøtte og ikke.

Kapittel 3

Dagens skole klarer ikke å ivareta interessene til norske elever på en tilfredsstillende måte.

Elevorganisasjonen har lenge kjempet for større muligheter til å spesialisere seg på VGS, og ser derfor positivt på forslaget om å åpne for profilskoler. Vi er også i utgangspunktet positive til opprettelsen av

skoler som tilbyr yrkesfaglig utdanninger. Vi reagerer derimot på noen av endringene som departementet foreslår rundt denne typen skoler.

Trepartssamarbeidet er en bærebjelke i dagens fag- og yrkesopplæring, og det er enormt viktig at dette opprettholdes selv ved opprettelsen av flere frittstående skoler som tilbyr yrkesfag. I dag er Y-nemdene som ivaretar partenes interesser i fylkeskommunen, og disse må få en sentral rolle når det skal opprettes skoler utenom fylkeskommunens kontroll. Erfaring tilsier at noen kommuner og fylkeskommuner velger å nedprioritere skole, og Elevorganisasjonen er redd for at dette kan få store innvirkninger dersom de velger å avstå fra å kommentere fra flere søknader.

Vi vil derfor foreslå å videreføre kravet om at vertskommuner og fylkeskommuner *skal*/uttale seg i saker om opprettelse av nye skoler.

Samtidig er det viktig å innhente arbeidslivets meninger ved søknader om avvik fra tilbudsstruktur og/eller læreplan. Slike endringer må begrunnes med et ønske fra arbeidslivet, og det er da problematisk at departementet og direktoratet ikke ønsker å bruke sine rådsorganer. Elevorganisasjonen mener alle slike søknader *skal*/forelegges faglige råd, og at de *kan* forelegges SRY for uttalelse. Det er uakseptabelt at departementet prøver å gradvis bygge ned trepartssamarbeidet gjennom slike endringer.

Elevorganisasjonen er i stor grad enig i vurderingene gjort av departementet rundt særlige grunner for å ikke godkjenne søknader, men vil trekke frem departementets nedprioritering av innspill fra vertskommuner/fylker. Det er åpenbart at kommunene og fylkeskommunene er de som vet best hvilken innvirkning opprettelsen av en friskole vil ha på nærskolen, og Elevorganisasjonen mener uttalelsene disse kommer med skal være avgjørende om hvorvidt godkjenning blir gitt eller ikke.

Kapittel 4

Elevorganisasjonen støtter en videreføring av krav om jevn god opplæring, samt handlingsrommet rundt læreplanverk, fag- og timefordeling, undervisningsfrihet og muligheten til å bruke valgfagene på ungdomsskolen til egne fag. Dette er veldig nødvendig for at friskoler skal kunne tilby noe særegent som ikke ivaretas i dagens offentlige opplæring.

Elevorganisasjonen støtter en endring som tillater frittstående skoler å ha alternative gjennomføringsmodeller på yrkesfag, men understreker at dette ikke må gå på bekostning av det offentliges mulighet til å gjøre det samme.

Elevorganisasjonen støtter en godkjenning av 11-årige IB løp.

Kapittel 5

Elevorganisasjonen støtter forslagene som fremmes i kapittel 5.

Kapittel 6

Elevorganisasjonen støtter en innføring av forskriftshjemmel for å regulere inntak av elever i privatskoleloven, samt mulighetene for reservasjon av elevplasser. Det er viktig at antallet reserverte elevplasser er begrenset, og at alle friskoler er åpne for alle elever.

Kapittel 7

Eleverorganisasjonen har ingen kommentarer til kapittel 7

Kapittel 8

Eleverorganisasjonen har ingen kommentarer til kapittel 8

Kapittel 9

Det er viktig at vi sikrer grunnleggende kunnskaper innenfor norsk, samfunnsfag og RLE til norske statsborgere som av en eller annen grunn får utdanning i utlandet. Eleverorganisasjonen synes derfor det er godt at ordningen rundt kompletterende undervisning videreføres.

Vi støtter departementets vurderinger i å fjerne tilskuddet for elever som går på skole i Norge. Disse elevene har gjort et bevisst valg når de søkte seg inn på en skole som ikke tilbyr disse fagene, og det er derfor ikke naturlig at man skal motta støtte for disse.

Utviklingen av nettstudier har vært enorm de siste årene, og det er naturlig å tro at mange nettstudier har beveget seg vekk fra 1 til 1 undervisning. Det er allikevel problematisk dersom den foreslåtte endringer fører til at nettstudier som i dag tilbyr 1 til 1 undervisning, ikke lenger får støtte.

Eleverorganisasjonen foreslår derfor at det lages forskjellige satser på hvor mye støtte nettstudiene skal motta, som differensieres basert på hvilken type undervisning de tilbyr. Hvilken type undervisning som tilbys burde være uproblematisk å konstatere basert på utdanningsdirektoratets godkjenningsordning.

Kapittel 10

Det er bre enighet i Norge om at man ikke skal kunne tjene penger på skole, og historier om eiere som har tatt millionutbytte er ofte grunnen til en skepsis mot friskoler. Det er derfor godt å se at departementet foreslår å videreføre totalforbudet mot utbytte.

Eleverorganisasjonen mener det er naturlig at friskoler skal få drive samme tilleggsvirksomhet som offentlige skoler, men understreker viktigheten av at dette holdes adskilt fra skolevirksomheten gjennom separate driftsregnskap og lignende. Vi ønsker ikke at det tillattes for flere former for tilleggsvirksomhet for friskoler, ettersom skolene burde klare å vise sitt særpreg gjennom tilpasninger i læreplan og fag/timefordeling.

Krysssubsidiering er en av de største truslene mot at norske elever som går på friskoler får et godt og stabilt skoleløp. Departementet mener tilsynsordningen i dag oppfattes som tilfredsstillende. Eleverorganisasjonen er enige i at tilsynsordningen i dag er god, men er allikevel bekymret over at skolekonsern ikke forstår, eller ikke tar regelverket på alvor. Derfor er det viktig at departementet presiserer hva lovlig tilleggsvirksomhet er gjennom forskrift.

Eleverorganisasjonen støtter hevingen av elevtallsgrensen, ettersom det vil føre til mer stabile skoler, fagmiljø og gode sosiale arenaer for elevene. Eleverorganisasjonen mener dette skal sannsynliggjøres i søknadsprosessen før skoler får godkjenning.

Kapittel 11

Eleverorganisasjonen støtter innføringen av en karantenebestemmelse. Vi støtter ikke forslaget om at absolutt lengde på karantenen skal være 4 år.

Vi vil rette oppmerksomheten mot saken som ble trykket i Stavanger Aftenblad 6.12.2014. Her kommer det frem at Akademiet har tatt ut flere millioner kroner i utbytte. Med en økning i antall privatskoler er det naturlig å tro det vil bli større sjans for slike situasjoner. I tilfeller der det er alvorlige brudd på reglene, mener Eleverorganisasjonen det burde være mulig å utestenge noen på livstid.

Det er ikke naturlig å tro at noen som tidligere har tatt utbytte av skoledriften sin, etter 2-4 år, vil gjøre ting annerledes dersom de får muligheten igjen. Slike individer har ikke utdanningssystemet behov for, og Eleverorganisasjonen ser ingen grunn til at de skal få starte nye skoler.

Kapittel 12

Eleverorganisasjonen støtter 20-dagersregelen, men ber departementet om en klargjøring rundt skolers rett til å utvise elever utfra denne regelen. Det kan oppstå situasjoner der skoler mener 20-dagersregelen rettferdiggjør utvisning av eleven basert på §3-10, andre paragraf.

Slik Eleverorganisasjonen ser lovverket skal situasjoner som omhandler bortvisning gjennom §3-10 behandles individuelt, og det er problematisk om skoler oppfatter 20-dagersregelen som en mulighet til å omgå dette.

Med vennlig hilsen

Benjamin Skiaker Myrstad
Leder, Eleverorganisasjonen